

УДК 796.011.3:378

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-96>

Тетяна НОСАЧЕНКО,

orcid.org/0000-0003-3625-0055

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(Переяслав, Київська область, Україна) tanyanosachenko@ukr.net*

Олена ШПИТАЛЬОВА,

orcid.org/0000-0002-8463-9834

*старший викладач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(Переяслав, Київська область, Україна) lenaspitalova@gmail.com*

ФОРМУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ФЛОРИСТИЧНОГО ДИЗАЙНУ

Сучасна візуальна культура є сферою, що підсилює значення та вплив образів на соціальне життя особистості. У статті подано теоретичне узагальнення змісту та засобів формування візуальної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в умовах вищої педагогічної освіти.

Візуальна культура розглядається як здатність студентів сприймати та оцінювати візуальне мистецтво на основі візуальних і уявних образів, що формується у процесі вивчення дисципліни «Флористичний дизайн».

У статті акцентується увага, що формування у студентів візуальної культури засобами флористичного дизайну потребує їх вільного володіння предметними компетентностями з кольорознавства, композиції, рисунку і живопису, основ дизайну, що забезпечується на основі міжпредметної інтеграції фахових візуальних дисциплін в освітньому процесі.

Доводиться, що зміст та особливості викладання дисципліни «Флористичний дизайн» спрямовані на вдосконалення професійної майстерності студентів, розвиток творчого потенціалу дизайнера, розширення їх світогляду та культури, засвоєння системи знань з флористики та фітодизайну, опанування практичними вміннями та навичками з дизайну флористичних об'єктів, формування естетичних смаків та екологічної культури, розвиток пізнавального інтересу і творчих здібностей, створення середовища для саморозвитку, самореалізації, соціалізації та професійного самовизначення майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Зміст практичних завдань з курсу впливає на свідомість студента переважно через зоровий канал, мотивує і спонукає до напрацювання нових правил, понять і цінностей, забезпечує вмінням критично оцінювати твори мистецтва, ґрунтуючись на власному художньо-естетичному досвіді, дає можливість надалі самостійно обирати й візуально відтворювати свій творчий задум.

Ключові слова: *візуальна культура, вчитель образотворчого мистецтва, флористичний дизайн, педагогічна освіта, образотворче мистецтво, дизайн.*

Tatiana NOSACHENKO,

orcid.org/0000-0003-3625-0055

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Artistic Disciplines and Teaching Methods
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) tanyanosachenko@ukr.net*

Olena SHPITALYOVA,

orcid.org/0000-0002-8463-9834

*Senior Lecturer at the Department of Artistic Disciplines and Teaching Methods
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) lenaspitalova@gmail.com*

FORMATION OF VISUAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS OF FINE ARTS BY MEANS OF FLORISTIC DESIGN

Modern visual culture is an area that enhances the importance and influence of images on the social life of the individual. The article presents a theoretical generalization of the content and means of forming the visual culture of future teachers of fine arts in higher pedagogical education.

Visual culture is seen as the ability of students to perceive and evaluate visual art on the basis of visual and imaginary images, which is formed in the process of studying the discipline «Floral Design».

The article emphasizes that the formation of students' visual culture by means of floral design requires their free possession of subject competencies in color; composition, drawing and painting, basics of design, provided by interdisciplinary integration of professional visual disciplines in the educational process.

It is proved that the content and features of teaching the discipline "Floral Design" are aimed at improving the professional skills of students, developing the creative potential of designers, expanding their worldview and culture, mastering the knowledge of floristics and phytodesign, mastering practical skills in floristic design. formation of aesthetic tastes and ecological culture, development of cognitive interest and creative abilities, creation of an environment for self-development, self-realization, socialization and professional self-determination of future teachers of fine arts.

The content of practical tasks of the course affects the student's consciousness mainly through the visual channel, motivates and encourages the development of new rules, concepts and values, provides the ability to critically evaluate works of art based on their own artistic and aesthetic experience. creative idea.

Key words: visual culture, teacher of fine arts, floral design, pedagogical education, fine arts, design.

Постановка проблеми. Сьогодні, в умовах переходу від інформаційного до постіндустріального суспільства, ми спостерігаємо процес трансформації в усіх сферах життєдіяльності людини на основі формування знаково-символічної візуальної культури. Освіта – це та галузь, котра завжди вдосконалюється й на ґрунті технологічного розвитку спрямована на підготовку фахівців, здатних сприймати медійну інформацію й креативно володіти нею в професійній діяльності.

Відбувається процес переосмислення концептуальних засад підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, що потребує удосконалення освітньої системи ЗВО, спрямованої на формування в них візуальної культури. Актуальним сьогодні вбачається вирішення проблем забезпечення естетико-культурологічної мотивації на сприйняття візуальної культури, оволодіння студентами теоретико-практичним досвідом візуального мистецтва, сприйняття й усвідомлення сучасних тенденцій, засобів та ціннісних орієнтацій візуальної культури в цілому.

Поняття «візуальна культура» – це складне особистісне новоутворення, яке ґрунтується на системі уявних та візуальних образів, які знаходяться у динамічній взаємодії із сучасними суспільними візуальними знаками і кодами, мотивуючи студентів до сприйняття, осмислення та здійснення культуро-творчої й естетичної діяльності, сприяє поглибленню мистецтвознавчих знань, розвитку візуального й креативного мислення, вміння використовувати нові освітні технології, застосовуючи власний розвиток і досягнення успіху в художньо-педагогічній діяльності.

Тому, в умовах фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва особливого значення набувають питання формування їх «візуальної культури». Формування у майбутніх учителів образотворчого мистецтва візуальної культури у вищих навчальних закладах відбувається в процесі проектно-художньої діяльності, при вивченні

основних дисциплін, зокрема «Флористичного дизайну». Разом з тим, з метою ефективного виконання флористичного дизайну у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва до розвитку власних творчих особистостей, дизайнерського мислення та візуальної культури, в програмі передбачено завдання, які потребують сутності процесу творчого втілення дизайнерської ідеї: ідея – проект – робота в матеріалі; розуміння сутності, основних компонентів, особливостей проектної діяльності, змісту та організаційних форм проектної діяльності; володіння критичним педагогічним мисленням, загальною та візуальною культурою, спеціальними навичками та професійно значущими якостями.

Метою курсу є: засвоєння системи знань з флористики та фітодизайну; опанування практичними вміннями та навичками флористики; розвиток техніки створення флористичних об'єктів; формування ставлення до природи рідного краю, історії та традицій українського народу; формування оцінних суджень про роль природи у житті людини; формування естетичних смаків та екологічної культури; розвиток пізнавального інтересу, творчих здібностей; створення середовища для саморозвитку, самореалізації, соціалізації та професійного самовизначення майбутніх фахівців.

На цій основі постає завдання визначити зміст та виявити основні форми і методи формування у майбутніх фахівців візуальної культури у процесі вивчення курсу «Флористичний дизайн», що дозволить визначити перспективи формування креативних ідей та забезпечує глобальне сприйняття сучасного візуального мистецтва в усіх його проявах.

Аналіз досліджень. Сучасні дослідниками розглядаються різні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва: формування творчого мислення (О. Кайдановська), проблеми професійної здатності до художнього навчання (О. Ткачук), розвиток

художньо-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі пленерної практики (О. Сова), формування естетичного сприйняття у процесі вивчення художньо-графічних дисциплін (Л. Лісунова), питання професійного саморозвитку студентів (Т. Стрільєвич) та ін.

Але, не менш важливою ланкою в професійній діяльності майбутнього фахівця образотворчого мистецтва є «візуальна культура». Над проблемою працювали Н. Брайсон, М. Джей, М. Штуркен, які вивчали окремі аспекти зазначеного феномену; Р. Арнхейм, П. Вірільо, А. Генис, М. Мак Люен, В. Розін досліджували природу сприйняття об'єктів за допомогою органів зору; О. Калашнікова та С. Симоненко напрацювали досвід розпізнавання семіотики та знакової символіки візуальних кодів; А. Дроздов, І. Зубавіна, Ж. Лакан, Н. Соколов вивчали медіакультуру у взаємозв'язку з екранним мистецтвом; Р. Арнхейм, І. Іттен розглядали джерелом візуальної культури пластичні види мистецтв.

Дослідженням сутності візуальної культури займалися Б. Гройс, М. Кузьма, М. Протас, М. Рослер, Г. Склярєнко, О. Федорук. Основні аспекти теорії медійних мистецтв висвітлено у працях Г. Вишеславського, Л. Макович, Н. Пригодич, В. Сидорєнка, Н. Філонєнко. Питання методології (джерела, механізми прояву, вплив на особистість) вивчали Д. Дондурей, Н. Маньковська, Г. Чміль.

Аналіз наукових досліджень з означеної проблеми дає можливість виокремити актуальну, недостатньо розроблену проблему формування візуальної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі вивчення фахових дисциплін у ЗВО. Потребує досконалого дослідження, розробка та впровадження в освітній процес професійної підготовки методологія і практика формування візуальної культури засобами фахових дисциплін, що вивчають візуальні мистецтва.

Мета статті – здійснити аналіз наукових розвідок, теоретично обґрунтувати та визначити засоби формування візуальної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі вивчення дисципліни «Флористичний дизайн».

Виклад основного матеріалу. Науковці термін візуальна культура трактують по-різному: Р. Арнхейм, П. Вірільо, А. Генис, М. Мак Люен, В. Розін розглядають візуальну культуру як сприйняття об'єктів за допомогою органів зору, О. Калашнікова та С. Симоненко – як досвід розпізнавання візуальних кодів (семіотична, знакова символіка), А. Дроздов, І. Зубавіна, Ж. Лакан, Н. Соколов – як медіакультуру й екранні мистецтва, Р. Арнхейм, І. Іттен – як пластичні види мистецтв (живопис,

графіка, архітектура), Ю. Лотман, І. Полуєхтова вважають візуальною культурою телебачення та відео тощо.

Британський теоретик «візуальної культури» Н. Мірзоев розуміє візуальну культуру «як область візуальних подій, де інформація передається до людини через інтерфейси візуальних технологій». Автор відзначає, що «візуальна культура не обов'язково відноситься до зображень, це культура про створення зображення або їх візуалізації» (Mirzoeff, 1999: 54).

Кожен педагог-науковець доводить свою точку зору, а також розділяє одне поняття на дві частини візуальне сприйняття і культура. Як зазначає К. Батаєва, візуальне – «це обширне поле видимого, спостережуваного, очевидного», а візуальність розуміється як «конкретно-історичні заломлення візуального, його специфічні модифікації» (Батаєва, 2014: 41). Автор робить акцент на значущість не стільки видимого поля, скільки тих унікальних засобів сприйняття, що характерні для тієї або іншої епохи.

Сучасна візуальна культура є абсолютно новою сферою, що підсилює значення та вплив образів на соціальне життя особистості.

Що стосується «культури», то це поняття об'єднує в собі науку, уклад життя, освіту, мистецтво, мораль. Об'єднуючись в одне поняття, «візуальна культура» для становлення фахівця мистецького профілю – це рівень розвиненого, досвідченого професіонала. За Ф. Джеймсоном, ми не лише інакше (по своєму) бачимо речі, предмети, людей, але змінюється сам принцип конструювання візуального матеріалу, формується нова образність, нові типи споживання, відбувається заміна одного покоління речей іншими (Jameson, 2007). За таким принципом формується новий антропологічний досвід.

Аналіз наукових досліджень дозволяє розглянути візуальну культуру майбутніх учителів образотворчого мистецтва, як особистісну систему уявних та візуальних образів, що знаходяться у динамічній взаємодії із сучасними суспільними візуальними знаками і кодами. Візуальна культура має мотивуючий вплив на студентів до сприйняття, осмислення та здійснення культуро-творчої й естетичної діяльності, сприяє поглибленню мистецтвознавчих знань, розвитку візуального й креативного мислення, вміння використовувати нові освітні технології, застосовуючи власний розвиток і досягнення успіху в художньо-педагогічній діяльності. Ці завдання успішно можна вирішити у процесі вивчення студентами дисципліни «Флористичний дизайн».

Флористика, як різновид декоративно-прикладного мистецтва і дизайну, втілюється у створенні флористичних об'єктів: букетів, композицій, панно, колажів і подібних творів з різних природних матеріалів (квітів, листя, трав, ягід, плодів, горіхів і т. ін.), які можуть бути живими, засушеними, законсервованими або штучними. Флористика – це візуальне мистецтво, в якому замість фарб використовують живі або штучні квіти, їх пелюстки і листя, дрібні суцвіття, окремі бутони тощо. Така творчість є проявом дизайнерських здібностей людини, втіленням її ідей, уяви і фантазії, адже кожна композиція унікальна і неповторна, як не існує двох абсолютно ідентичних квітів, листочків або пелюсток.

Аналіз наукових досліджень показав, що цю проблематику флористики досліджують здебільшого біологи, дендрологи та архітектори-практики. Предметом їхньої уваги, як правило, є окремі аспекти поєднання архітектурного середовища з рослинними елементами.

Одним з перших виокремити фітодизайн як самостійний напрям ботаніки і дизайну запропонував А. Гродзинський. Під його керівництвом колективом науковців підібрано асортимент субтропічних і тропічних рослин, які доцільно використовувати для озеленення інтер'єрів (Гродзинський, 1989). Проблеми історичного розвитку архітектурних об'єктів із використанням природних елементів є предметом досліджень С. Янкович, Н. Крижановської, Н. Титової, Ю. Гордієнко та ін (Янкович, 2006). Вчені-практики удосконалили й узагальнили основні принципи створення зелених композицій, враховуючи екологічне походження та декоративні якості рослин (Горніцкая, 2005).

У наукових розвідках Н. Урсу флористичні мотиви розглядаються саме у контексті образотворчого мистецтва. Авторка доводить, що характер зображень живої природи та навколишнього залежить перш за все від країни, культури, епохи, міфології, від особистісного сприйняття (Урсу, 2012).

Усвідомлюючи значення флористичної тематики в образотворчому мистецтві сьогодні виникає потреба поглибленого вивчення семантики та художніх прийомів у формі міжкультурного діалогу різних країн. Адже традиції минулих епох розвитку людства впливають на процес художнього сприйняття флористичних елементів, композицій, стилів. Так, стародавнє мистецтво єгипетських майстрів настінних фресок із зображенням квіткових композицій на посуді, одязі, в декорі житла є джерелом творчих ідей сучасних майстрів флористичного дизайну.

У зв'язку з швидким темпом розвитку технічних засобів подання інформації і нових форм педагогічної комунікації посилюється увага до оновлення змісту професійної підготовки майбутніх учителів-художників, розширюється діапазон їхнього творчого становлення, оволодіння педагогічними прийомами для активізації і розвитку креативності, візуального мислення та формування візуальної культури.

Світ рослин, квітів є втіленням естетичної довершеності, але щоб їх використання з декоративною метою стало дійсно мистецьким, варто отримати спеціальні знання та опанувати необхідними навичками. Програма навчальної дисципліни «Флористичний дизайн» містить такі змістовні модулі: I – «Вивчення основ флористичного дизайну. Стилі і форми»; II – «Розвиток та значення флористичного мистецтва в різних країнах».

Кожна тема зазначеного модуля передбачає не просто поглиблення знань з історичних аспектів розвитку і становлення флористичного дизайну, а й з формування предметних компетентностей, що втілюються в творчих проєктах та надалі застосовуватимуться в майбутній професійній діяльності вчителя образотворчого мистецтва, вчителя-художника, вчителя-дизайнера.

Студенти ознайомлюються з технікою створення складних букетів і композицій із живих і засушених рослин, вчать використовувати флористичні елементи в оформленні інтер'єру та зовнішнього квітково-декоративного дизайну.

Під час виконання творчих проєктів, передбачених програмою, студенти удосконалюють уміння самостійно розробляти, впроваджувати інноваційні ідеї та втілювати творчі знахідки. Робота з флористичним матеріалом вимагає вміння естетично сприймати навколишній світ, його красу, створювати художній образ шляхом відтворення власних емоційних станів; вміння аналізувати та розуміти художні цінності мистецтва.

Усі теми, що пропонуються програмою «Флористичний дизайн», дають можливість студентам не лише поглибити свої знання, але й усвідомити основні теоретичні та практичні закономірності дизайн-проєктів, усвідомити зміст основних класичних та сучасних категорій, розвинути дизайнерське мислення як основу візуальної культури. Адже закономірності оформлення об'ємної форми в дизайні та способи її використання в організації просторового середовища, що оточує людину, можна зрозуміти лише у процесі композиційного моделювання. Тому схильність до творчості, просторово-конструктивне (дизайнерське) мислення,

наявність художнього відчуття та розвинені дизайнерські здібності стають необхідними якостями професіонала з сформованою візуальною культурою.

Процес формування візуальної культури на заняттях з флористичного дизайну ґрунтується на основі розвитку творчих здібностей студентів у процесі вирішення наступних педагогічних, методичних та професійних завдань:

- вивчення термінів;
- побудова композиції та вивчення її законів;
- усвідомлення послідовності схем і алгоритмів;
- підготовка дизайн-проектів, володіння технологіями їх створення;
- закріплення прийомів роботи з кольором і тоном, основ кольорознавства;
- володіння матеріалами;
- розвиток просторової уяви та фантазії.

У процесі створення флористичних композицій студенти керуються основним законом та виражальними засобами аранжування квітів: дотримання організованої компоновки форм і ліній, колірних співвідношень, гармонійне поєднання елементів. До основних виражальних засобів флористичної композиції відносять масштабність, розміщення, форма, пропорції, колір, симетрія, рівновага, контраст, світло, тінь.

Реалізація творчих проектів студентів потребує дотримання такого алгоритму:

- накопичення життєвих ідей та осмислення процесу художньої діяльності;
- формування дизайнерських ідей;
- опрацювання творчого задуму, підготовка ескізів;
- реалізація задуму – втілення творчого задуму в матеріалі.

Метою навчальної роботи з вивчення флористичного дизайну є активізація інтересу студентів шляхом ознайомлення з різноманітними природними формами, їх кольорами, контрастами, відтінками, відпрацювання практичних навичок роботи в матеріалі, оволодіння засобами аналізу-інтерпретації та естетичної оцінки.

Студенти створюють флористичні композиції у різних стилях декоративної флористики із використанням різних видів природного і штучного матеріалу.

Кожне практичне завдання передбачає застосування отриманих знань з «Композиції», «Дизайну», «Рисунку», «Живопису» та «Кольорознавства», без чого вивчення дисципліни «Флористичний дизайн» ускладнюється.

Прикладом цього є вивчення різних стилів флористичного дизайну. Наприклад, під час

засвоєння вегетативного стилю, що є найбільш популярним, акцент робиться на загальний ефект композиції. Кожна квітка не повинна виділятися. Вегетативний стиль припускає натуральне подання квітів і трав в оригінальній композиції. Працюючи в даному напрямку, перед студентом ставиться завдання презентувати рослини максимально природньо, навіть якщо вони зроблені в різних матеріалів. Щоб досягти ефекту натуральної природності, необхідно докласти значних зусиль, тому цей стиль вважається одним із найскладніших.

Вегетативна композиція повинна складатися з різноманітних видів рослин, що ростуть у природному середовищі. Компоненти композиції розміщують так, щоб всі лінії, за якими розміщуються квіти, з'єднувалися в одному центральному місці – у вазі. При цьому основні лінії композиції не можуть перетинатися.

Студент повинен звернути увагу на форму, зовнішній вигляд рослини. Для вегетативного стилю характерно не тільки природність у створенні композиції, але й дотримання асиметрії при розміщенні елементів. Необхідно ретельно підбирати рослини і дотримуватися правила розташування вибраного рослинного або штучного матеріалу та враховувати ємність, в якій буде формуватися композиція.

Флористичну композицію у вегетативному стилі можна побудувати різними способами. Найбільш популярною є форма з однією точкою зростання. У цьому випадку квіти і трави розміщують так, щоб всі лінії вегетативної композиції фактично і візуально були зібрані в одній точці.

Зазвичай, основна точка знаходиться збоку або позаду вази або іншої посудини, яка використовується для створення композиції. Видимі напрямки руху рослин і чітко виражені головні лінії композиції не повинні перетинатися в просторі.

Для вегетативного стилю характерним є ефектне асиметричне розміщення. Роль домінанти в композиції виконує найбільша група. Щоб досягти рівноваги в колажі, меншу протилежну групу потрібно розмістити на задньому плані. Ближче до головної – необхідно розташувати сусідню маленьку групу.

Найбільш поширеною є форма вегетативної композиції, в якій рослини візуально розходяться з однієї точки зростання, розташованої під посудиною. При цьому зазвичай точка створюється внаслідок перетину більше трьох базисних груп рослин. В іншому випадку студент має дотримуватися основних правил створення вегетативної форми з точкою зростання.

Також зазначимо, що одним з найголовніших засобів флористики є вміння користуватися кольором. Значення, яке несе колір флористичного матеріалу, розвивалося з відчуття його впливу на людину. Колір здатний змінювати не тільки наш настрій, але й може звучати голосно або тихо, активізувати або заспокоювати, дарувати радість або налаштувати на роздуми.

Скомпонований букет в тому чи іншому стилі та кольоровій гаммі має своє символічне значення, тому перед студентами постає завдання не просто створити в уяві варіант флористичної композиції, а застосувати її закони, знання з психологічного впливу кольору на стан людини. Якщо постає завдання оформлення інтер'єру, то кольорове застосування квіткової композиції вирішується в декількох аспектах: освітлення, кольорове співвідношення, форма, розмір та масштаб.

Такі практичні завдання мотивують майбутніх учителів-художників до сприйняття, осмислення та здійснення культуротворчої й естетичної діяльності, орієнтуючи їх на власний розвиток і досягнення успіху в художньо-педагогічній діяльності, сприяють поглибленню мистецтвознавчих знань, розвитку візуального й креативного мислення, емоційно почуттєвої сфери.

Підбір рослин при створенні різних стилів об'ємно-просторових композицій обов'язково повинно враховувати всі характеристики: пропорція, масштабність, симетрія й асиметрія, метричний та динамічний ритм, контраст, нюанс, гармонійне поєднання кольору. Також потрібно не забувати про візуалізацію композиції, яка буде нести і емоційне сприймання флористичного елемента в єдності з декоративно-художнім оформленням простору загалом.

Такий характер практичних завдань впливає на свідомість і підсвідомість студента пере-

важно через зоровий канал, мотивує і спонукає до усвідомлення нових правил, понять, цінностей, забезпечує вміння критично оцінювати твори мистецтва, ґрунтуючись на власному художньо-естетичному досвіді, дає можливість надалі самостійно обирати й візуально відтворювати свій творчий задум.

Формування у майбутніх учителів образотворчого мистецтва візуальної культури буде результатом за умови міжпредметної інтеграції фахових візуальних дисциплін, залучення студентів до креативного та самостійного виконання завдань з флористичного дизайну в освітній діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Формування візуального мислення майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі вивчення фахової дисципліни «Флористичний дизайн» розуміється як комплексний процес сприйняття та оцінювання візуального мистецтва, що ґрунтується на системі візуальних та уявних образів.

Зміст практичних завдань з флористичного дизайну мотивують студентів до сприйняття, осмислення та здійснення культуротворчої й естетичної діяльності, орієнтуючи їх на власний розвиток і досягнення успіху в художньо-педагогічній діяльності, сприяють поглибленню мистецтвознавчих знань, розвитку візуального й креативного мислення, емоційно почуттєвої сфери.

Подальших наукових розвідок потребує нове осмислення художніх прийомів флористичної тематики в освітніх програмах підготовки бакалаврів та магістрів мистецького профілю в закладах вищої освіти, розробка нових інтегрованих курсів, спрямованих на формування візуальної культури студентів, розширення змісту практичного компонента на базі регіонального матеріалу (музейні практики, позашкільна та неформальна освіта).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батаєва К. В. Феномен медиа-візуальності: опыт социокультурного анализа: дисс. на соискание науч. степ. доктора наук, Харьковский гуманитарный университет «Народная украинская академия». Харьков, 2014. 465 с.
2. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну. Донецк: ООО «Лебедь», 2005. 234 с.
3. Гродзинский А. М., Иванченко В. А. Фитозергономика. Киев: Наук. думка, 1989. 296 с.
4. Пузиренко Я. В. Декоративна флористика: навчальний посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 232 с.
5. Рубель І. С. Візуальна культура як складник професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Актуальні проблеми вищої професійної освіти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 20 бер. 2018 р. Київ, 2018. 130–131 с.
6. Урсу Н. А. Флористичні мотиви у мистецтві бароко (бесіда 7). Настоящи изследвания и развитие – 2012 : Материали за VIII Международна научна практична конференция. Т. 13. София: Бял ГРАД-БГ, 2012. С. 9-13.
7. Янкович С. С. Формування проміжних рекреаційних просторів в архітектурному середовищі: автореф. дис... канд. архітектури: спец. 18.00.01 Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури. Харків, 2006. 20 с.
8. Jameson on Jameson: Conversations on Cultural Marxism (англ.). Durham: Duke University Press, 2007.
9. Mirzoeff N., «An Introduction to Visual Culture». New York: Routledge. 1999. 274 p.

REFERENCES

1. Bataieva K. V. Fenomen medya-vyuzualnosti: opyt sotsyokulturnoho analiza: dyss. na soyskanye nach. step. doktora nauk. [The phenomenon of media visuality: the experience of sociocultural analysis]. Kharkovskiyi humanytarniy unyversytet «Narodnaia ukraynskaia akademyia». Kharkov, 2014. 465 s. [in Russian].
2. Hornytskaia Y. P. Kataloh rastenyi dlia rabot po fyto dizainu. [Catalog of plants for works on phytodesign]. Donetsk: OOO «Lebed», 2005. 234 s. [in Russian].
3. Hrodzynskiyi A. M., Yvanchenko V. A. Fytoerhonomyka. [Phytoergonomics]. Kyev: Nauk. dumka, 1989. 296 s. [in Russian].
4. Puzyrenko Ya. V. Dekoratyvna florystyka: navchalnyi posibnyk. [Decorative floristics: a textbook]. Kyiv: Kondor-Vydavnytstvo, 2016. 232 s. [in Ukrainian].
5. Rubel I. S. Vizualna kultura yak skladnyk profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Visual culture as a component of professional competence of future teachers of fine arts]. Aktualni problemy vyshchoi profesiinoi osvity : materialy IV mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 20 ber. 2018 r. Kyiv, 2018. 130–131 s. [in Ukrainian].
6. Ursu N. A. Florystychni motyvy u mystetstvi baroko (besida 7). Nastoiashchy yzsledvanyia y razvytye – 2012 [Floral motifs in baroque art (talk 7)]. Materyaly za VIII Mezhdunarodna nauchna praktychna konferentsiia. T. 13. Sofiia: Bial HRAD-BH, 2012. S. 9-13. [in Ukrainian].
7. Yankovych S. S. Formuvannia promizhnykh rekreatsiinykh prostoriv v arkhitektornomu seredovyskhi [Formation of intermediate recreational spaces in the architectural environment]. Avtoref. dys... kand. arkhitektury: spets. 18.00.01 Teoriia arkhitektury, restavratsiia pamiatok arkhitektury. Kharkiv, 2006. 20 s. [in Ukrainian].
8. Jameson on Jameson: Conversations on Cultural Marxism (англ.). Durham: Duke University Press, 2007.
9. Mirzoeff N., «An Introduction to Visual Culture». New York: Rout ledge. 1999. 274 p.